కాంతిలాల్ మణిలాల్ అండ్ అదర్స్

వర్సెస్

ది కమీషనర్ ఆఫ్ ఇన్‌కమ్ టాక్స్,

బాంబే

1960
నవంబర్ 22

(జె. ఎల్. కపూర్, ఎం. హిదయతుల్లా మరియు జె. సి. షా, న్యాయమూర్తులు.)

ఆదాయపు పన్ను – మార్కెట్ విలువలో సగం ధర వద్దకు షేర్ల పంపిణీ – డివిడెండ్ పంపిణీకి సమానమా – మదింపు – యొక్క పునః ప్రారంభం – భారత ఆదాయపు పన్ను చట్టం, 1922 (II ఆఫ్ 1922), సెక్షన్లు 2 (6ఎ) (ఎ), 66 (1).

అప్పీలుదారులు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాకు చెందిన పెద్దసంఖ్యలో షేర్లు కలిగి ఉన్న నవజీవన్ మిల్స్ లిమిటెడ్ అనే కంపెనీలో వాటాదారులుగా ఉన్నారు. బ్యాంక్ వారి వాటా మూలధనాన్ని పెంచుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో మిల్స్ కు ప్రీమియం తో సహా మార్కెట్ విలువలో సగం ధరకు మరికొన్ని షేర్లు ప్రతిపాదించారు. మిల్స్ తమ స్వంత నిధులతో ప్రతిపాదించిన వాటిలో తక్కువ సంఖ్యషేర్లు కొనుగోలు చేసింది మరియు తాము సొంతం చేసుకునే హక్కు కలిగిన

వాటాలోని మిగిలిన షేర్లను తమ వాటాదారులకు తమ ఒక షేరు కలిగి ఉన్నవారికి బ్యాంకు యొక్క రెండు షేర్ల నిష్పత్తిలో పంపిణీ చేసింది.

బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా షేర్లపై తమ హక్కును విడుదల చేయడం డివిడెండ్ పంపిణీకి సమానమనే ప్రతిపాదికన ఆదాయపు పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 34(1)(ఎ) కింద ఆదాయపు పన్ను అధికారి అప్పీలుదారు మదింపును పునఃప్రారంభించారు. ఆదాయపు పన్ను అధికారి ఉత్తర్వులపై దాఖలైన అప్పీళ్లు విఫలం కావడంతో అప్పీలుదారుల అభ్యర్థన మేరకు హైకోర్టు ఈ కింది ప్రశ్నను రూపొందించింది: –

“ఈ కేసులోని వాస్తవాలు, పరిస్థితుల దృష్ట్యా నవజీవన్ మిల్స్ లిమిటెడ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా షేర్లను దరఖాస్తు చేసుకునే హక్కును మదింపుదారులకు అనుకూలంగా పంపిణీ చేయడం “డివిడెండ్” పంపిణీతో సమానమా?”

హైకోర్టు ప్రశ్నకు అవుననే సమాధానమిచ్చింది. హైకోర్టు ధ్రువీకరణ పత్రంతో అప్పీలుపై నిర్ణయించారు, హైకోర్టు తీసుకున్న అభిప్రాయం సరైనది.

మార్కెట్ విలువలో సగానికి సగం ధరకు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాకు చెందిన రెండు షేర్లు పొందే హక్కును మిల్స్ వాటాదారులకు పంపిణీ చేయడం పన్ను విధించదగిన "డివిడెండ్" పంపిణీకి సమానం.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 364 ఆఫ్ 1957.

ఐ. టి. ఆర్. నెంబరు 31/1955లో పూర్వపు బాంబే హైకోర్టు 1956 ఫిబ్రవరి 22న ఇచ్చిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులపై అప్పీలు.

ఎన్. ఎ. పాల్కీవాలా మరియు *ఐ. ఎన్. ష్రాఫ్*, అప్పీలుదారుల తరఫున.

ఎ. ఎన్. కృపాల్ మరియు *డి. గుప్తా*, ప్రతివాది తరఫున.

1960. నవంబర్ 22. కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును వెలువరించినది.

షా, జె. – ఇది ప్రత్యేకమైన ప్రశ్నను కలిగి ఉంది అని ధృవీకరిస్తూ బొంబాయిలోని హైకోర్టు ఇచ్చిన అనుమతితో ఏడుగురు అప్పీలుదారులు చేసిన అప్పీలు ఇది.

నవజీవన్ మిల్స్ లిమిటెడ్, కలోల్, అనే ఒక పబ్లిక్ లిమిటెడ్ కంపెనీ –

ఇకపై దీనిని మిల్స్ అని పిలుస్తారు, యొక్క మొత్తం 800 షేర్లలో 570 షేర్లు అప్పీలుదారులు కలిగి ఉన్నారు. 1943-47 సంవత్సరాల మధ్య మిల్స్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ యొక్క 5,000 షేర్లు కొనుగోలు చేసింది. 1948 మే 6న జరిగిన బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా వాటాదారుల అసాధారణ సర్వసభ్య సమావేశంలో, బ్యాంక్ యొక్క వాటా మూలధనాన్ని పెంచుతూ, ఆ ప్రయోజనం కోసం వాటాదారులు కలిగి ఉన్న ప్రతి మూడు షేర్లకు ఒక కొత్త షేరు వాటా నిష్పత్తిలో ప్రస్తుత వాటాదారులకు కొత్త షేర్లు ప్రతిపాదిస్తూ ఒక తీర్మానాన్ని ఆమోదించారు. కొత్త షేర్ల ముఖ విలువ రూ.50 ఉండాల్సి ఉండగా, కానీ షేర్లు రూ.50 ప్రీమియంతో జారీ చేశారు. వాటాదారులు ఒక్కో కొత్త షేరుకు రూ.100 చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. 5,000 షేర్లు కలిగి ఉన్న మిల్స్ ఒక్కో షేరుకు రూ.100 చొప్పున బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాకు చెందిన 1,666 ⅔ షేర్లు పొందడానికి అర్హత పొందింది. బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా తన తీర్మానాన్ని 1948 మే 25 నాటి లేఖ ద్వారా తెలియజేసింది మరియు దానితో పాటు ఫారం ఎ ఆమోదించడానికి, ఫారం

బిత్యజించుటకు మరియు భాగాన్ని సంక్షిప్తముగా నామినీలకు కేటాయించడానికి అనే మూడు భాగాలను జత చేసింది. సర్క్యులరు లేఖ అందుకున్న మిల్స్ డైరెక్టర్లు ఈ క్రింది తీర్మానాన్ని ఆమోదించారు:

“బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ మూలధనంలో 5,000 సాధారణ షేర్లు కలిగి ఉన్న కంపెనీకి ఇప్పుడు సదరు బ్యాంక్ నుంచి, ఒక్కో షేరుకు రూ.50 మూలధనంగా మరియు రూ.50 ప్రీమియం చెల్లిస్తే మరో 1,666 ⅔ సాధారణ షేర్లు పొందడానికి ఈ కంపెనీకి అర్హత ఉందని సమాచారం అందుకున్న తరువాత, ఈ కంపెనీ నిధులను సదరు బ్యాంకు ఇష్యూలో కేవలం 66 షేర్లవరకు మాత్రమే పెట్టుబడి పెట్టడం మరియు ఈ ఇష్యూ యొక్క మిగిలిన 1,600 షేర్లు ఈ కంపెనీ కలిగి ఉన్న హక్కును ఈ కంపెనీలో వారు కలిగి ఉన్న వాటాల నిష్పత్తిలో ఈ కంపెనీ వాటాదారులకు పంపిణీ చేయడం సముచితమని తీర్మానించారు. బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ ప్రతిపాదించిన 1,666 షేర్లలో 66 షేర్లలో ఈ కంపెనీ నిధులను పెట్టుబడి పెట్టవచ్చని, మిగిలిన 1,600 షేర్లపై హక్కును ఈ కంపెనీలో ఉన్న ఒక సాధారణ షేరుకు బ్యాంకు యొక్క రెండు షేర్ల హక్కు నిష్పత్తిలో ఈ కంపెనీ యొక్క 800 షేర్లు పంపిణీ చేయబడుతుందని ఇందుమూలంగా తీర్మానించబడినది.

మేనేజింగ్ ఏజెంట్లు వాటాదారులు అలా చేయాలనుకుంటే హక్కును ఉపయోగించుకోమని తెలియజేయడానికి చర్యలు తీసుకోవచ్చు."

తదనుగుణంగా, ప్రతిపాదించిన షేర్లలో కేవలం 66 షేర్లను మాత్రమే స్వాధీనం చేసుకోవడానికి మిల్స్ హక్కును ఉపయోగించుకుంది మరియు మిగిలిన 1,600 షేర్ల హక్కును తన 800 షేర్లు కలిగి ఉన్నవారికి పంపిణీ చేయాలని తీర్మానించింది. మిల్స్ కు చెందిన 570 షేర్లను కలిగి ఉన్న ఏడుగురు అప్పీలుదారులు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాకు చెందిన 1,140 షేర్లకు అర్హులు అయ్యారు. అప్పీలుదారులు ఈ షేర్ల కేటాయింపుకు అంగీకరించి చివరకు వాటిని ఒక ప్రైవేట్ కంపెనీ – జెనింగ్‌బాయి ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ కంపెనీ లిమిటెడ్ కు బదిలీ చేశారు.

బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా షేర్ల మొత్తం హక్కును మిల్స్ విడుదల చేయడం డివిడెండ్ పంపిణీకి సమానమని మరియు చట్టంలోని సెక్షన్ 12 ప్రకారం పన్ను విధించదగినప్పటికీ వాటాదారులకు అనుకూలంగా విడుదల చేసిన హక్కు విలువ పన్ను నుంచి తప్పించుకుంది అనే ప్రతిపదికన భారత ఆదాయపు పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 34(1)(ఎ) కింద ఆదాయపు పన్ను అధికారి ఏడుగురు అప్పీలుదారుల మరియు మిల్స్‌లో ఇతర వాటాదారుల మదింపును పునః ప్రారంభించారు.

ఏడుగురు అప్పీలుదారుల ఆదాయాన్ని మళ్ళీ మదింపు చేస్తూ ఆదాయపు పన్ను అధికారి ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను అప్పీలేట్ అసిస్టెంట్ కమిషనర్ మరియు అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్ అప్పీల్ లో ధృవీకరించాయి. అప్పీలుదారుల అభ్యర్థన మేరకు ఆదాయపు పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 66(1) కింద బొంబే హైకోర్టుకు ట్రిబ్యునల్ ఈ ప్రశ్నను సమర్పించింది:

"ఈ కేసులోని వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితుల దృష్ట్యా నవజీవన్ మిల్స్ లిమిటెడ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా షేర్లకోసం దరఖాస్తు చేసుకునే హక్కును మదింపుదారులకు అనుకూలంగా పంపిణీ చేయడం భారత ఆదాయపు పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 2(6ఎ) పరిధిలో 'డివిడెండ్' పంపిణీ చేయడమే అవుతుందా."

ఈ ప్రశ్నను హైకోర్టు ఈ కింది విధంగా తిరిగి రూపొందించింది:

"ఈ కేసులోని వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితుల దృష్ట్యా నవజీవన్ మిల్స్ లిమిటెడ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా షేర్లకోసం దరఖాస్తు చేసుకునే హక్కును మదింపుదారులకు అనుకూలంగా పంపిణీ చేయడం 'డివిడెండ్' పంపిణీతో సమానమా?",

మరియు దానికి అవుననే సమాధానమిచ్చింది.

సెక్షన్ 2(6ఎ) లో "డివిడెండ్" యొక్క నిర్వచనం సమ్మిళితమైనది

మరియు సమగ్రమైన నిర్వచనం కాదని, సెక్షన్ 2 (6 ఎ) లోని ఆ వ్యక్తీకరణ యొక్క పొడిగించిన అర్థంలో బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా షేర్లపై హక్కు పంపిణీని డివిడెండ్ గా పరిగణించలేకపోయినా, అప్పటికీ అది వ్యక్తీకరణ యొక్క సాధారణ అర్థంలో డివిడెండ్ అని మరియు అప్పీలుదారుల చేతిలో ఆదాయం గా పన్ను పరిధిలోకి వస్తుందని హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది.

ఆదాయపు పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 2(6ఎ) లోని నిర్వచనంలో డివిడెండ్ గా ఉన్న బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా షేర్ల పంపిణీకి సంబంధించిన ప్రశ్న రూపాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుని, ప్రశ్న పరిధిని విస్తృతం చేయడంలో మరియు దాని సాధారణ అర్థపరిగణ లో సమాధానం ఇవ్వడంలో హైకోర్టుకు సమంజసం కాదని అప్పీలుదారుల తరపు న్యాయవాది వాదించారు. ఈ వాదనలో వాస్తవం లేదు. సెక్షన్ 2(6ఎ) లో "డివిడెండ్" అనేది వివిధ అంశాలను కలిగి ఉంటుంది మరియు కొన్ని ఇతర అంశాలను మినహాయించి, ఈ అప్పీల్ యొక్క ప్రయోజనం కోసం పేర్కొనాల్సిన అవసరం లేనివి.

1960 కాంతిలాల్ మణిలాల్ & అదర్స్ v. ది కమీషనర్ ఆఫ్ ఇన్‌కమ్ టాక్స్, బాంబే

షా జె.

"డివిడెండ్" అనేది దాని సాధారణ అర్థంలో దాని వాటాదారులకు ఒక కంపెనీ యొక్క లాభాలు లేదా ఆదాయం యొక్క న్యాయపరమైన వాటా పంపిణీ. సెక్షన్ 2(6ఎ) ద్వారా చట్టసభ "డివిడెండ్" అనే పదాన్ని నిర్వచించడానికి ప్రయత్నించినప్పుడు, అది పదం యొక్క సాధారణ అర్ధంలో అనేక ఇతర కేటగిరీల రాబడులను, లేకపోతే అందులో చేర్చబడనివాటిని, జోడించింది. సెక్షన్ 2(6ఎ) లోని నిర్వచనం ప్రకారం, "డివిడెండ్" అంటే సాధారణంగా అర్థం చేసుకున్నట్లు డివిడెండ్ అని అర్థం మరియు నిర్వచనంలో పేర్కొన్న అనేక ఇతర రాబడులను దాని అర్థంలో కలిగి ఉంటుంది. బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా షేర్లకు దరఖాస్తు చేసుకునే హక్కు పంపిణీ సెక్షన్ 2(6ఎ) అర్థంలో డివిడెండ్ పంపిణీ చేయడమేనా అనే ప్రశ్నను ట్రిబ్యునల్ ప్రస్తావించింది మరియు ఆ ప్రశ్నకు సమాధానం ఇచ్చేటప్పుడు, హైకోర్టు ఆ వ్యక్తీకరణ యొక్క సాధారణ మరియు విస్తృత అర్థం రెండింటినీ పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. ట్రిబ్యునల్ రూపొందించిన ప్రశ్నలో, సెక్షన్ 2(6ఎ) లోని ఆ పదం యొక్క విస్తృత నిర్వచనంలో మాత్రమే అప్పీలుదారులు అందుకున్న రాబడులు డివిడెండ్ కు సమానంగా ఉన్నాయా అనే ప్రశ్నపై సలహా ఇవ్వమని హైకోర్టును కోరినట్లు సూచించడానికి ఏమీ లేదు.

బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా కొత్త ఇష్యూను కొనుగోలు చేయడానికి తన వాటాదారులను నామినేట్ చేయడంలో, మెస్స్ ఎటువంటి

డివిడెండ్‌ను పంపిణీ చేయలేదని కోరారు. బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా చేసిన ప్రతిపాదనను మిల్స్ అంగీకరించాల్సిన అవసరం లేదు అన్నది వాస్తవం, ఈ ప్రతిపాదనను ఆమోదించడం మిల్స్ కు ఎంత ప్రయోజనకరంగా ఉన్నప్పటికీ: ఆ ప్రతిపాదనను త్యజించడానికి మిల్స్ కు స్వేచ్ఛ ఉంది. మిల్స్‌కు మూడు ఆప్షన్లు ఉండినై, (1) షేర్లు స్వీకరించడం, (2) షేర్లు స్వీకరించడానికి నిరాకరించడం లేదా (3) వాటిని తన నామినీకి అనుకూలంగా సరెండర్ చేయడం. బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా తన వాటాదారులకు షేర్లు ప్రతిపాదించినప్పుడు, షేర్లకు దరఖాస్తు చేసుకునే హక్కు ఒక షేరుకు రూ.100 మార్కెట్ విలువ ఉండేదనేది నిర్వివాదాంశం. కొత్తషేరు ముఖ విలువ రూ.50 కాగా వాటాదారులు రూ.50 ప్రీమియం చెల్లించాల్సి రావడంతో కొత్త షేరును సొంతం చేసుకోవడానికి మొత్తం రూ.100 చెల్లించాల్సి వచ్చింది. కొత్త షేర్లు మార్కెట్లో రూ.200 కంటే ఎక్కువకు కోట్ చేయబడ్డాయి: మరియు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా అందించే హక్కు కింద షేర్లు కొనుగోలు చేయడానికి చెల్లించాల్సిన మొత్తానికి మరియు షేరుమార్కెట్ కొటేషన్ మధ్య వ్యత్యాసం నిస్సందేహంగా హక్కు యొక్క విలువ.

1960 కాంతిలాల్ మణిలాల్ & అదర్స్ v. ది కమిషనర్ ఆఫ్ ఇన్‌కమ్ టాక్స్, బాంబే

షా జె.

మిల్స్ ఈ ప్రయోజనాన్ని పొందడానికి అలా చేయడానికి ఇష్టపడకపోతే బలవంతం చేయలేము : అది షేర్లను అంగీకరించవచ్చు లేదా ఆ షేర్లను స్వీకరించడానికి నిరాకరించవచ్చు లేదా తన నామినీలకు అనుకూలంగా వాటిని సరెండర్ చేసే ఎంపికను ఉపయోగించవచ్చు. షేర్లు తీసుకోవాల్సిన వ్యక్తులను నామినేట్ చేయడం ద్వారా ఈ చివరి ఎంపికను ఉపయోగించవచ్చు మరియు మిల్స్ అదే చేసింది. తమ నామినీలకు షేర్లు కేటాయించాలని మిల్స్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాను కోరింది, మరియు దాని నామినీలకు కేటాయించాలనే అభ్యర్థన హక్కును బదిలీ చేయడానికి సమానం. తన తీర్మానం ద్వారా మిల్స్ తన వాటాదారుల వద్దఉన్న ప్రతి షేరుకు రూ.200 విలువ చేసే హక్కు యొక్క విలువను బదలాయించింది. ఇది స్పష్టంగా మిల్లుల పెట్టుబడి పంపిణీ కాదు. మార్కెట్లో బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా షేర్లపై హక్కును విక్రయించడానికి, వచ్చిన మొత్తాన్ని వాటాదారులకు పంపిణీ చేయడానికి మిల్స్‌కు స్వేచ్ఛ ఉండింది. అటువంటి పంపిణీ నిస్సందేహంగా డివిడెండ్ పంపిణీ అవుతుంది. మార్కెట్ లో హక్కును విక్రయించి, వచ్చిన సొమ్మును పంపిణీ చేయడానికి బదులుగా, మిల్స్ నేరుగా హక్కును బదిలీ చేస్తే వాటాదారుల చేతుల్లో ప్రయోజనం అప్పటికీ డివిడెండ్ గానే ఉంటుంది.

డివిడెండ్ ను డబ్బుగా పంపిణీ చేయాల్సిన అవసరం లేదు. ఇది ఆస్తి

పంపిణీ ద్వారా పంపిణీ చేయబడవచ్చు లేదా ద్రవ్య విలువ కలిగిన హక్కును కలిగి ఉంటుంది. ఈ తీర్మానానికి వాటాదారులకు డివిడెండ్ రూపంలో హక్కును పంచాలని ఉద్దేశం లేదన్నది వాస్తవం. డివిడెండ్ పంపిణీ కోసం కూడా తీర్మానం రూపం తీసుకోలేదు. అది ద్రవ్య విలువ కలిగిన హక్కును పంపిణీ చేసే రూపాన్ని తీసుకుంది. కానీ పంపిణీని అనుమతిస్తూ తీర్మానం రూపంలో ఆ తీర్మానం యొక్క నిజమైన స్వభావాన్ని మార్చడం సాధ్యం కాదు. అందువల్ల మిల్స్ వాటాదారులు కలిగి ఉన్న పూర్తి షేరుకు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా యొక్క రైట్స్ షేర్లను (వాటి మార్కెట్ విలువలో సగం చొప్పున) దరఖాస్తు చేసుకునే మరియు పొందే హక్కును పంపిణీ చేయడం డివిడెండ్ పంపిణీతో సమానమన్న హైకోర్టు నిర్ణయం సరైనదని భావిస్తున్నాము.

అప్పీల్ విఫలం అవుతుంది మరియు ఖర్చులతో కొట్టివేయబడుతుంది.

అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది.